

9. SINIF 3.ÜNİTE - GEÇMİŞİN İNŞA SÜRECİNDE TARİH - YAZILI SENARYOSU - 2

Adı Soyadı:

Sınıfı :

Numarası :

Puan :

1. Maniheizm inancının Uygurların askerî sistemi üzerinde meydana getirdiği değişimi açıklayınız.

Maniheizm Uygurların hem mimari alanında hem de savaşçı özelliklerini kaybetmelerinde etkili olmuştur. Kırgızlar Uygurları yıkarak Türk yurdunun Moğolların eline geçmesine neden olmuşlardır. Bu yüzden Türk askerî tarihine olumsuz yansımıştır.

2. Aşağıdaki kavramları açıklayınız.

Ordu - Millet:

Ordu-millet, askerlik mesleğinin müstakil bir sosyal müessese olarak görülmediği ve seferberlik zamanlarında erkek, kadın, çocuk bakılmaksızın eli silah tutan bütün fertlerin asker olarak muamele gördüğü ve bu fertlerin gönüllülük esası ile vazife aldığı toplum tipidir.

Turan Taktiği:

Hilâl Taktiği, Kurt Kapanı veya Turan Taktiği düşmanı çevreleyerek yok etmeyi amaçlayan bir askerî taktiktir.

3. "Ben Tanrı gibi ve Tanrı'dan olmuş Türk Bilge Hakan, bu devirde tahta oturdum."

"Türk halkının adı sanı yok olmasın diye babam Hakanı, annem Hatunu yücelten Tanrı, onlara devlet veren Tanrı, Türk halkının adı sanı yok olmasın diye beni o Tanrı hakan olarak tahta oturttu."

"Türk halkı için gece uyumadım, gündüz oturmadım; Kardeşim Kül Tigin ile iki şad ile birlikte ölesiyeye yitesiyeye çalıştım, çabaladım."

"Tanrı öyle buyurduğu için, bahtım ve talihim olduğu için, ölecek milleti diriltip doyurdum. "Çıplak halkı giyimli kıldım, fakir halkı zengin kıldım, az halkı çok kıldım, güçlü devleti olandan, güçlü hakanı olandan daha iyi kıldım."

Orhun Kitabeleri'nden alınan bu ifadelerden hareketle ulaşabileceğiniz aşağıdaki yargıların sonundaki kutucuğu "✓" ile işaretleyiniz.

Türklerde hâkimiyet ilahi kaynaklı olarak görülmüştür.

Hükümdarın vefatı sonrasında tahta en büyük erkek çocuk geçmiştir.

Türk devletlerinde sosyal devlet anlayışı geçerlidir.

Kadınlar Türk siyasi hayatında önemli bir yere sahiptir.

Türk devletleri komşularıyla her zaman iyi ilişkiler kurmuştur.

4. "Veraset Sistemi" nedir? Türk devletlerine etkileri nasıl olmuştur, açıklayınız.

Veraset sistemi, tahttan indirilen ya da ölen padişahın yerine, padişahın oğullarından birinin tahta geçmesi demektir. Bu sistemde nesep birliği yani kan bağı son derece önemlidir. Veraset sisteminin sonuçlarının başında merkezi otoriteyi güçlendirmesi gelmektedir. Zira veraset sistemi sayesinde ne yazık ki haneden içi kavgaların ve karışıklıklar çıkmış ve bu da Türk devletlerinin kısa ömürlü olmasında etkili olmuştur.

5. Aşağıdaki tabloda verilen gelişmelerin hangi halife dönemine ait olduğunu boş bırakılan alana yazınız.

Müslümanlar arasında Cemel Olayı ve Siffin Savaşı yaşanmıştır.

Hz. Ali

İslamiyet'ten dönerek devlete isyan eden kabilelerle Ridde Savaşları yapılmıştır.

Hz. Ebu Bekir

Kadisiye Savaşı, Celula Savaşı ve Nihavend Savaşı sonucunda Irak'ın fethi tamamlanmış ve İran'ın kapıları Müslümanlara açılmıştır.

Hz. Ömer

İslam Devleti, Bizans ile arasında Zatü's Savari adı verilen ilk deniz savaşı yaşanmıştır.

Hz. Osman

6. Medineli Müslümanların hukuki varlığının Mekkeli müşriklerce tanındığı gelişmenin adı nedir? Yazınız.

Hudeybiye Antlaşması

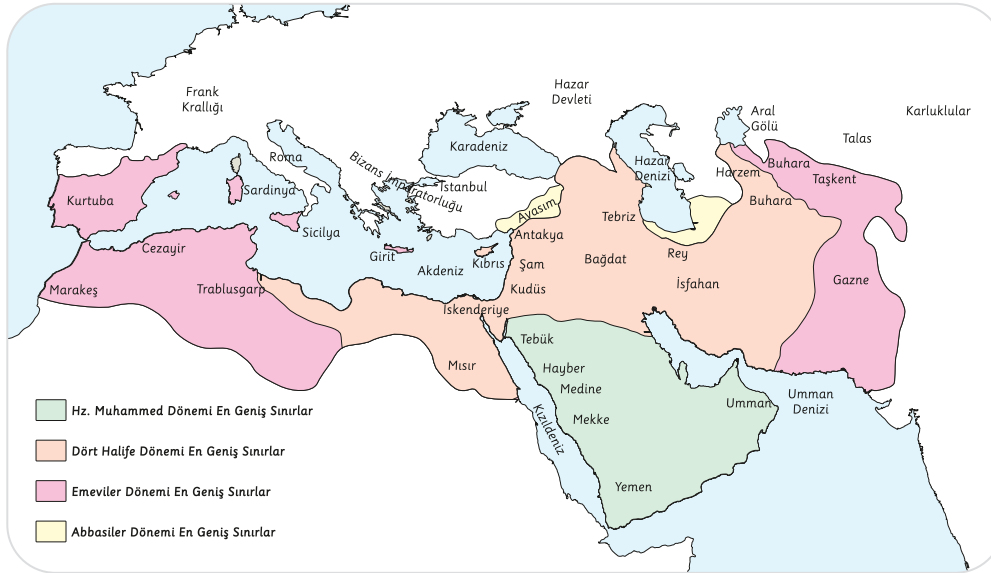
7. Hz. Ömer Dönemi'nde yapılan devlet teşkilatlanması çalışmalarından dört tanesini yazınız.

Hz. Ömer zamanında askerî alanda da düzenlemeler yapılmıştır. İslam tarihinde ilk düzenli ordu ve ordugâh şehirler kurulmuştur. Askerî iktidar sisteminin temelleri atılarak fethedilen topraklar daha verimli kullanılmaya başlanmıştır. Hz. Ömer Dönemi'nde, orduların durumunu yakından takip etmek ve merkezle taşra irtibatını sağlayabilmek için posta evleri inşa edilmiştir. Fethedilen yerlerde İslam'ın tam anlamıyla yerleşmesi için Arabistan'ın çeşitli yerlerinden getirilen aileler buralara yerleştirilmiştir. Basra, Kûfe gibi yeni şehirler kurulmuştur. Hz. Ömer, eğitim ve öğretime önem vermiş ve fetihlerle genişleyen topraklarda okullar açarak bu okullara görevliler tayin etmiştir. Hz. Ömer zamanında Hicret (622) başlangıç kabul edilerek ilk hicri takvim düzenlenmiştir.

8. Mevali Politikası nedir? Açıklayınız.

Azad edilmiş köle anlamına gelen mevali tabiri; ilk İslam fetihlerinden sonra kendi arzularıyla Müslüman olan ve çoğunluğunu Türkler, İranlılar, Berberiler ve Kıptiler'in oluşturduğu Arap olmayan Müslümanlar için de kullanılır. Emeviler Dönemi'nde mevalilerden fazla vergi alınmıştır. Bu yüzden Emeviler Dönemi'nde topraklar çok genişlese de İslam'ın diğer milletlerce kabulü aynı oranda olmamıştır.

9.

İslam Devleti'nde Hz. Muhammet, Dört Halife ve Emeviler dönemlerindeki fetihleri gösteren bu haritadan hareketle ulaşabileceğiniz aşağıdaki yargıların sonundaki kutucuğu "✓" ile işaretleyiniz.

En fazla fetih Hz. Muhammet Dönemi'nde yapılmıştır.

✗

Emeviler Dönemi'nde Avrupa Kıtası'nda fetihler yapılmıştır.

✓

Dört Halife Dönemi'nde Anadolu'nun tamamı fethedilmiştir.

✗

Hz. Muhammet Dönemi'nde Arabistan Yarımadası'nın tamamı fethedilmiştir.

✓

Kuzey Afrika'nın tamamı Emeviler Dönemi'nde fethedilmiştir.

✓

10. Abbasi Halifesi Harun Reşid Dönemi'nde Türklerin askerî özelliklerinden faydalanmak ve devletin sınırlarını korumak amacıyla Türklerden oluşturulan şehirlere verilen isim nedir? Yazınız.

Abbasi Halifesi Harun Reşid, muhafız birliğini Türklerden meydana getirmiştir. Bizans'tan gelebilecek tehditleri önlemek için merkezi Antakya olan Avasım eyaleti kurularak Türklerden oluşan askerî birlikler bu şehirlere yerleştirilmiştir. Harun Reşid'in oğulları Halife Me'mun ve Mu'tasım dönemlerinde ise Türklerin devlet içindeki etkileri daha da artmıştır.